

ระบบสุขภาพไทยในทศวรรษหน้า

สำนักงานคณะกรรมการ
สุขภาพแห่งชาติ

ประเวศ วะสี

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

การประชุม ๑๐ ปี สช. “สานพลังปัญญา สร้างสรรค์นโยบายสาธารณะ”

สุภาพหรือสุภาวะ = สิ่งสูงสุด (Sumum Bonum)
ของการพัฒนา

ระบบสุภาพ = Complex and dynamic system

พลังทางปัญญาเชิงระบบ

ภายใน ๑ ทศวรรษ ๒๕๖๑ - ๒๕๗๑

ระบบสุขภาพไทย

- E** = Equity   ทั่วถึงเป็นธรรม
- Q** = Quality   คุณภาพดี
- E** = Efficiency   มีประสิทธิภาพ

มหากาพย์แห่งการสาธารณสุขไทย

โครงสร้างบริการ

ควบคุมโรคติดต่อ

บุคลากรระดับแนวหน้า

การแพทย์ทันสมัย

การปฏิรูประบบสุขภาพ

รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล
Prince Mahidol
Award Conference

๑

โรงพยาบาลของรัฐผู้ป่วยแน่นเกิน

แพทย์พยาบาลรับภาระหนักเกิน คุณภาพไม่ดีพอ

นำไปสู่ความขัดแย้ง

โรงพยาบาลได้รับงบประมาณไม่พอ

๒

(๑) ต้องสร้างสุขภาพดี ให้ประชาชนเจ็บป่วยน้อยลง

(๒) ฐานของระบบบริการกว้าง และเข้มแข็ง
The diagram consists of two triangles. The first triangle on the left has a small green top section and a larger grey bottom section. A yellow arrow points to the right, where the second triangle has a larger green top section and a smaller grey bottom section, representing a shift from a narrow-based to a wide-based structure.

(๓) ระบบบริหารโรงพยาบาลและการเงิน

๓

การสร้างสุขภาพดี สร้างนำซ่อม

ปัจจัยกำหนดสุขภาพดี > ๘๐ %อยู่นอกแวดวงสาธารณสุขสุข

เศรษฐกิจ การศึกษา สิ่งแวดล้อม ความเหลื่อมล้ำ สันติภาพ

นโยบายสาธารณะ ชุมชนเข้มแข็ง ฯลฯ

Health is the whole

ปฏิรูประบบสุขภาพ

ปฏิรูปประเทศไทย

การปฏิรูปเป็นระเบียบวาระแห่งชาติ

สช. + สสส. + สปสช.

ศูนย์สนับสนุนการปฏิรูป

๔

ระบบสุขภาพชุมชน

ชุมชน + ท้องถิ่น + รพ.สต., รพช.

(๑) การพัฒนาอย่างบูรณาการ

(๕) การดูแลฉุกเฉินและการส่งต่อ

(๒) การดูแลรักษาโรคที่พบบ่อย

(๖) การควบคุมโรค

(๓) ควบคุมเบาหวานและความดันสูง

(๗) การสร้างเสริมสุขภาพ

(๔) ดูแลผู้สูงอายุ

บริการใกล้บ้านใกล้ใจ

คนไทยทุกคนมีหมอประจําครอบครัว

นักสุขภาพครอบครัว

พยาบาลของชุมชน ๑ คน ต่อ ๒ หมู่บ้าน
ผู้ช่วยพยาบาล ๑ คน ต่อ ๑ หมู่บ้าน

การเงิน อบต. กองทุนสุขภาพตำบล

สถาบันการเงินของชุมชนระดับตำบล

หลักประกันสุขภาพชุมชน

๕

การพัฒนาบุคลากรสุขภาพในศตวรรษที่ ๒๑

Technic → System oriented

รพช. ๘๐๐ + รพ.สต. ๑๐,๐๐๐ =

ทรัพยากรอันมีค่ายิ่งเพื่อการพัฒนา

กระทรวงสธ. นวัตกรรมจัดการบริหาร

Specialists : one to one care → system oriented

๖

Technology Assessment

- ๒๐ - ๔๐ % ของงบประมาณสุขภาพ
    ใช้ไปใน ineffective treatment
- นโยบาย = กฎหมาย ?
    ให้มีการทำ technology assessment
- การรู้เท่าทัน การทำร้ายโดยผู้มีผลประโยชน์ทางลบ
    ต่อสุขภาพ

๗

ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารกับระบบสุขภาพ

- ประชาชนดูแลตนเองให้ได้มากที่สุด
- ระบบบริการทำงานได้ดีขึ้น
- สร้างความเข้าใจระบบ และนโยบายสาธารณะ

นโยบายเกี่ยวกับโรงพยาบาลเอกชน

สร้างรายได้และ
ชื่อเสียงให้ประเทศ

ความเหลื่อมล้ำใน
ระบบบริการภายในประเทศ

(๑) ให้โรงพยาบาลเอกชนผลิตแพทย์ใช้เอง และให้รัฐ ?

(๒) **Specialists** ในโรงพยาบาลเอกชน → **system oriented** ?

(๓) โรงพยาบาลของรัฐบริหารแบบเอกชน =
โรงพยาบาลเอกชนของรัฐ ๑,๐๐๐ แห่ง

๕

นโยบายเกี่ยวกับผู้อพยพและการช่วยเหลือเพื่อนบ้าน

ผู้อพยพ ๓ ล้านคน ↑ ภาวะระบบบริการ

ระบบประกันสุขภาพผู้อพยพ

การช่วยพัฒนาประเทศเพื่อนบ้าน

๑๐

บทบาทของมหาวิทยาลัยเชิงระบบ

มหาวิทยาลัยเป็น **technic oriented**

มหาวิทยาลัยเป็น **System oriented**

- การวิจัยระบบ และนโยบาย
- การผลิตบุคลากร
- Specialists กับ system oriented
- Technology assessment

๑๑

ระบบการเงินกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ระบบการเงินเป็นเครื่องมือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของทุกฝ่าย

- แรงจูงใจในการสร้างสุขภาพดี
- แรงจูงใจบุคลากรสุขภาพในการสร้างสุขภาพดี
- แรงจูงใจในการให้บริการพื้นฐาน
- แรงจูงใจ Specialists จาก one to one care →
system oriented

๑๒

กระทรวงสาธารณสุขเป็นองค์กรนโยบาย

การปฏิรูปประเทศไทยที่สำคัญที่สุด = ปฏิรูปโครงสร้างอำนาจ

กระจายอำนาจ → ชุมชน, ท้องถิ่น, องค์กร
เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล

กระทรวงสนับสนุนทางนโยบาย และวิชาการ

๑๓

สถาบันนโยบายสุขภาพแห่งชาติสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิตล
โดยความร่วมมือ กระทรวงสาธารณสุขกับมหาวิทยาลัย

- บุคลากรกระทรวงสาธารณสุข
- อาจารย์มหาวิทยาลัย
- กรรมการสภาวิชาชีพ
- สำนักงบประมาณ
- สตง.

เข้าเรียนทำนองวปอ.

๑๔

กลไกทางสมองเพื่อระบบสุขภาพ

สข. ก้บการสร้างกลไกทางสมอง

สวรส.

สภาวิจัย.

สกว.

Think tanks สำนักคิด

หรือสถาบันวิจัยระบบสุขภาพ

มูลนิธิ มหาวิทยาลัย สภาการพยาบาล
แพทยสภา ฯลฯ

๑๕

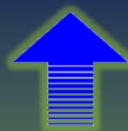
นายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นผู้นำ นำนโยบายสาธารณะไปสู่ความสำเร็จ

สมาชิกสหภาพแห่งชาติ

มติอันเป็นข้อนโยบายสาธารณะที่ดี ๆ เป็นอันมาก

สข. ตั้ง Public Policies Delivery Unit

หน่วยสัมฤทธิ์ศาสตร์ทางนโยบายสาธารณะ

World Bank